

Elämäntapana filosofia

Henry Hedborg 4. marraskuuta 2013

Filosofinen hymy on tuttu näky Seija Aarton kasvoilla. Kuva © Henry Hedborg

Seija Aarto on tehnyt yli kolmen vuosikymmenen uran Järvenpään lukion filosofian ja uskonnon lehtorina. Viimeisenä lukuvuotenaan koulun oma filosofi kertoo odottavansa eläkettä hyvillä mielin.

Seija Aarto aloitti viimeisen lukuvuotensa Järvenpään lukiossa elokuussa 2013. Miltä nyt tuntuu? ”Haikeus, muistot ja nostalgia pyörivät koko ajan mielessä. On niin hurjaa ja lopullista, että pian tämä kaikki täytyy jättää taakse”, Aarto pohtii.

Ei sentään aivan pian, sillä pitkää ja antoisaa lukuvuotta riittää vielä. Aarto kertookin nauttivansa jokaisesta hetkestä ja heräävänsä ilomielin pimenevinä syysamuinakin rakastamansa työnsä pariin.

Luonnontieteilijästä humanistiksi

”Kovasydämisyys ei ollut mun juttuni.”

Seija Aarto on kotoisin Savosta. Alun perin hän lähti luomaan tulevaisuuttaan apteekin hyllyjen lomaan toimenkuvanaan farmaseutti. Nuorena hänestä ei pitänyt tulla opettajaa. Sen hän kuitenkin tiesi jo tuolloin, että opettajana hänestä ei tulisi ainakaan samanlaista pelottavaa auktoriteettia kuin mitä hänen omat opettajansa olivat.

Aikansa apteekissa aherrettuaan hän ymmärsi kyllästyneensä koviin arvoihin ja rahan tekemiseen ihmisten terveyden kustannuksella. ”Vastenmielistä oli se, kun apteekari ärähti minulle mikäli jäin kysymään asiakkaan vointia tai kuulumisia. Ihmisten kohtaaminen on minulle luontaista, mikä taas oli pois rahanteolta. Se kovasydämys ei vaan ollut mun juttuni.”

Kiinnostuksenkohteet vaihtuivat uskontoon ja filosofiaan. Aarto opiskeli teologiaa ja filosofiaa ja päätyi opettamaan ihmistieteitä Järvenpään ensimäiseen Kartanon silloiseen yläkouluun ja vuodesta 1981 alkaen Järvenpään lukioon, joka silloin toimi vielä junaradan toisella puolella Järvenpään Yhteiskoulussa.

Mikä filosofiassa on niin kivaa? Aartolle se on elämäntapa – filosofia tarjoaa täytettä elämän tyhjyyteen ja helpottaa pahaa oloa. ”Jos on ikävä sadepäivä, otan syliini filosofisen kirjan ja syvennyn ajatusseikkailuun.”

Näköalapaikalla muuttuvassa lukiossa

Aartolla on hyvä näkymä lukion muutoksiin vuosikymmenten ajalta. Suomalaisen lukiokoulutuksen toistaiseksi radikaalein ja työläin muutos oli 1990-luvun puolivälissä siirtyminen vanhasta luokkamuotoisesta lukiosta kurssimuotoiseen luokattomaan järjestelmään. ”Se oli mielenkiintoista mutta kaotettua aikaa, sillä opettajat joutuivat pitkälti itse kehittämään tyhjästä uudet opetusmenetelmänsä kun opetettavat sisällöt muuttuivat”, Aarto selostaa.

Keskellä kurssimuotoisen lukion rakentelua syntyi kaupungin laatupalkinnonkin myöhemmin ansainnut Järvenpään lukion tutor-toiminta. ”Ajatuksena oli, että tutorit olisivat aktiivisia opiskelijoita, jotka osaltaan avustavat yleisessä selviämässä tuon muutoksen keskellä”, Aarto kertoo. ”Tutorit ovat kautta aikain tehneet hyvää työtä ja olleet avuksi sekä opettajille että opiskelijoille.” Tutor-toiminnan yhteyteen Aarto ja tutorit ovat viime vuosina kehittäneet myös opintopiirit toiminnan mikä on ollut pitkään Aarton unelmana. Opintopiirien kantava ajatus on kannustaa opiskelijoita yhdessä oivaltavaan oppimiseen ja helpottaa opiskelun painetta. Kuluvana syksynä toimintaan mukaan otettu välipalatarjoilu tarjoaa myös ruumiin ravintoa aivojumpan oheen.

Toinen suuri muutos on ollut tietotekniikan läpimurto kouluissa. Tietokoneiden tultua luokkahuoneisiin oli luvassa mittava uuden tekniikan opetteleminen. Vanhojen piirtoheitinkalvojen muuntaminen PowerPoint –esityksiksi oli niin ikään edessä.

Pian vuosituhatvuotisen vaihteen jälkeen sai Järvenpään nykyisen lukiorakennuksen rakennushanke ansaitsemansa huomion edellisvuosikymmenen laman jälkeen. Uudet modernit tilat valmistuivat syksyksi 2003 ja lukio pääsi muuttamaan pois Yhteiskoulun vanhasta ja ahtaasta rakennuksesta. Aarto oli muiden silloisten opettajien kanssa mukana suunnitteluprojekteissa. ”Se on ollut ihanaa, että sain tähän taloon heti oman luokkatilan”, hän iloitsee. ”Kun sitten kerran viime vuonna jouduin pitämään yhden kurssin toisessa luokkahuoneessa, huomasin olevani siellä ihan hukassa enkä osannut tehdä siellä mitään. Olen tullut niin osaksi kolmoskerroksen filosofianluokkaa.”

Muutoksilta ei vältytä vastedeskään. Ylioppilastutkintolautakunnan kaavailema sähköinen ylioppilaskirjoitus edellyttää Aarton mukaan huolellista valmistelua ja muutoksia kurssien sisällöissä. Puhetta onkin jälleen ollut tieto- ja viestintätekniiikan lisäämisestä lukio-opiskelussa. "On kyllä hyvä, että pääsen nyt eläkkeelle ja alta pois", Aarto naurahtaa. "Ehkä näitä suuria muutoksia onkin jo tarpeeksi kertynyt omalle uralle ja tätä ei välttämättä enää jaksaisi."

Koulua muistellaan hymyssä suin

Yksi Aarton rakkaudenkohteista lukiossa työnsä, tutorien ja opintopiirien ohella on Järvenpään Yhteiskoulun ja lukion senioriyhdistys ry. Aartolla on ollut ratkaiseva osa yhdistyksen toiminnassa ja häntä kutsutaankin senioriyhdistyksen äidiksi. Vuonna 2008 perustettu yhdistys on vakiintunut osaksi järvenpääläistä lukioyhteisöä.

"Kun koulun vanhat opiskelijat jaksavat yhä hymyssä muistella opinaikojaan, viestii sekin osaltaan lukion jo vuosikymmeniä sitten tekemästä hyvästä työstä", Aarto toteaa. Järvenpään lukion vanhoja opiskelijoita on päätyneet eripuolille maailmaa ja senioriyhdistys edistää osaltaan lukion tunnettavuutta ja markkinointia.

"Mikä se sellainen koulu on, jolla ei ole menneisyyttä?"

Senioriyhdistys perustettiin avuksi tallettamaan koulumme menneitä vanheita. Tämän lisäksi se tarjoaa yhteisöllisyyttä vanhoille opiskelijoille ja opettajille. Yhdistyksen verkkosivuilla pääseeikin hyvälle tutkimusmatkalle lukion historiaan. "Mikä se sellainen koulu on, jolla ei ole menneisyyttä?" Aarto toteaa.

Nuoriso on mukavaa seuraa

Nuorekas Aarto kertoo viihtyvänsä hyvin opiskelijoiden parissa. "Tunnen usein etten oikein osaa olla aikuisten seurassa. Nuorten parissa saa olla niin paljon vapautuneempi ja luontevampi", Aarto kertoo nauraen mutta lisää vuosien varrella tutuiksi tulleitten kollegoiden olevan toki pääosin asiantuntevia ja kivoja ihmisiä. Hevi-Seijankin nimellä tunnettu opettaja on itsekin ollut muiden tavoin nuori. "Minullahan oli tietysti aina parhaimmat releet yllä ja pisimmät kledjut kaikista", hän naurahtaa.

Työssään Aarto tapaa päivittäin erilaisia opiskelijoita. Luokattoman lukio-opiskelun ongelmana hän näkee sen, että asioita joudutaan koluamaan kurseilla läpi liian nopeasti ja pintapuolisesti, mikä estää syvällisen perehtymisen ja aiheuttaa tietysti kiireitä niin opettajalle kuin opiskelijallekin. Opiskelijoilla kun tuntuu olevan niin paljon muita asioita priorisoituna opiskelun edelle. "Eikös tuo Uosukainenkin joskus sanonut, että elämä on niin kovin nautinnollista", muistelee Aarto ja viittaa päivittäin huomiostamme kilpaileviin lukuisiin virikkeisiin. Hän myös peräänkuuluttaa opiskelun kadonneen ilon palauttamista.

Opiskelijoiden psyyke vaihtelee. Miten Aarton kohtaamat lukiolaiset voivat? Pääosa heistä voi hyvin, mutta Aarto on havainnut myös riittämättömyyden ja pahan olon tuntemuksia.

”Nykypäivänä elämä on niin rajua, että nuoriltakin vain vaaditaan ja vaaditaan. Jossain vaiheessa se vertauskuvallinen kuminauha repeää poikki ja nuori ei enää kestä”, Aarto pohtii.

Jaksamista helpottamaan hän suosittelee paitsi riittäviä yönunia, myös filosofista tyyneyttä ja kiireettömyyden hyvettä – paniikinomainen ähkeminen esimerkiksi koeviikon lähestyessä ei johda mihinkään mutta jättää jälkeensä uupumuksen.

Eläkkeellä luvassa kaikkea kivaa

”Mielelläni liehutan lukion lippua jatkossakin!”

Minkälaisia suunnitelmia Aartolla on eläkepäiviään varten? Aluksi luvassa on tietysti pehmeälasku kesäloman muodossa, mutta elokuu tuo tullessaan uuden elämänvaiheen. ”Ohjelmassa on paljon mummoilua, sillä aikaa riittää jatkossa enemmän lapsenlapsille”, Aarto toteaa saman tien. ”Pikkuhiljaa aion toteuttaa kaikkia asioita joita olen aina halunnut tehdä, kuten eläkkeellä kuuluukin. Luvassa on paljon kulttuuria ja liikuntaa.”

Järvenpään lukiota Aarto ei täysin jätä taakseen. Hänellä on suunnitelmissaan olla mukana yhä senioriyhdistyksen toiminnassa ja ylläpitää siten tunnesidettään Järvenpään lukioon. ”Tämä koulu on minulle leipäni suonut, joten mielelläni liehutan lukion lippua jatkossakin!”